Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

6¹,-182
(LN bis 29)

M.Tuscher fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

DE ANGELIS

CONCIONES DVÆ OLDEN-BVRGI HABITÆ IN AVLA

IN QVARVM VNA TRACTATVR DE NOMI-nibus, natura affectu atq; officijs S. Angelorum ex ſcriptu-ris ſacris.

ALTERA

EXPLICATVR EVAN-GELIVM QVOD IN DIE MI-chaelis legitur & ex hiſtorijs Eccleſiæ de-monſtratur quomodo ſemper ſuum re-tineant exerceantq; officium angeli in Eccleſia.

N° 26.

Hermanno Hamela[illegible] Autore.

ROSTOCHII

IN OFFICINA IACOBI LVCII TRANSYLVANI.

ANNO M. D. LXXV.

Sum Claudij Arſenij

Vader Anno 1620

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

AMPLISSIMO, SA-
PIENTIA, DIGNITATE,
DOCTRINA, VIRTVTE ET ELO-
quentia præſtantiſſ. ac Clariſſ. viro D. Io-
achimo Hinkio I. V. Doctori, & Metropo-
litanæ Eccleſiæ Bremenſis Decano, Præpoſi-
to in Oſterholt & Brucken, Conſiliario
Regis Daniæ, Archiepiſcopi Bre-
menſis & aliorum prin-
cipum, &c.

NEC NON

MAGNIFICIS AC EXI-
MIIS VIRIS, D. GIDEONI EG-
lingio I. V. Doctori & Archiepiſcopi Bre-
menſis Conſiliario, ac Capituli ibidem Syn-
dico, &c. atq; D. Roberto Haken LL. Li-
centiato & Comitum de Hoia Conſilia-
rio, &c. ſuis Dominis & patronis
vnicè colendiſſimis.

AMPLISSIMI Reue-
rendi Clariſſimi & præ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ſtantiſsimi viri Domini & patroni obſeruandi. Longa eſt inter doctos diſputatio de Angelis. Auguſtinus etſi alibi videatur eos loco aſtringere; tamen inquit illos & incircumſcriptos & circumſcriptos eſſe poſſe, Interim Eucherius ſuper lib.3. Reg. ait, angelos Spiritali natura præditos, ita vt vbicunq; voluerint, ſtatim quaſi volando perueniant, ideo ſunt cum alis præfigurati, & quaſi cum alis ſunt oſtenſi prophetis. Deinde etſi Damaſcenus videatur illos quoque loco interdum aſtringere: tamen dicit interim ipſos non contineri portis, muris, clauſtris & ſignaculis, quia his ſunt indeterminabiles: Ariſtoteles ait incorporeas ſubſtantias eſſe extra cœlum abſque loco, tempore, & quæ non ſeneſcant nec mutentur, ideo non ſunt vt corpora phyſica,

ſica,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ſica, quæ ſunt in loco, quæ ſunt in tempore. Sentit enim Ariſtoteles Sphæricum cœlum. Sic diſſentiunt autores de angelis. Interim textus Euangelicus habet, quod ſemper in cœlis videant faciem æterni patris ſtantes coram Deo, & interim miniſtrent hic in terris hominibus vel etiam paruulis, vt hinc colligamus aut regnum Dei hic ſimul in terris eſſe, aut cum textus de cœlis dicat, ſi debeat diſtinctio locorum intelligi angelos ſimul vno momento in diuerſis locis eſſe. Quomodo hoc fiat vt non intelligimus, ſic quoq; non percipimus, quomodo nos, qui ſimiles erimus in altera vita angelis Matth. 22. in reſuſcitatis corporibus, quæ ſpiritualia erunt. 1. Corinth. 15. Poßimus & queamus in momento & ictu oculi transferri, & obuiam Chriſto rapi, vt ſimus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ex terris ilico in nubibus cum Chriſto. Sed hæc in altera vita plenius diſce-mus: ideo manet hoc verum, quod Paulus ex Propheta dicit, Non in cor hominis aſcendit, nec oculus vidit, nec auris audiuit, quæ Deus præparauit diligentibus ſe, &c. Quia omnia ibi cœleſtia, ſpiritualia, & non terrena erunt, vt rectè Hieronymus ſuper Ezechielem dixerit: Liquidè confitemur poſt ſecundum domini Saluatoris aduentum nihil futurum eſſe terrenum, ſed regna cœleſtia. Et grauiter ſcribit Euſebius lib. 3. ſuæ hiſtoriæ cap. 15. quomodo Chriſtiani, qui erunt de ſtirpe Dauidis, rogati à Domitiano imperatore de Chriſti regno, & quodnam eſſet & quando, quoúe in loco exiſteret, reſponderunt, illud non mundanum, non terreſtre, ſed cœleſte & angeli-

geli-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

gelicum eſſe, quod in ipſa ſeculi con-
ſummatione declarandum foret, &c.

Miramur igitur Cinglij & Oeco-
lampadij dementiam, qui in diſputatio-
ne Bernenſi dixerunt, non tam ad ver-
bum & literas Bibliorum reſpicien-
dum, quam ad ſenſum, quem in corde
Spiritus exprimeret. Martyr dixit
vocem naturæ eſſe audiendam. Hinc
factum eſt, vt varijs modis multa tor-
ſerint dicta ſacræ ſcripturæ, & varios
eis ſenſus affinxerint. Sed tales &
ipſorum diſcipuli, qui adhuc in viuis
ſunt, cogitent ſi Spiridion lib. I. Cap. II.
hiſtoriæ Sozomeni, Triphillio docto &
eloquenti Epiſcopo Ledrenſi, cum is le-
geret lectionem ex Euangelio, Tolle
Scimpodem, id eſt, lectum humilem, &
vade, reprehendit, quod mutaſſet ver-
ba magiſtri ſui (Chriſti) dicens: num-

 quid

quid melior es illo, qui dixit grabatum? numquid eius verbis te vti pudet? quantò magis cum noſtris Sacramentarijs expoſtulandum erit, qui apertos Scripturæ textus, vt de efficacia Baptiſmi, de verbis cœnæ, de Chriſti tranſitu per ſepulchrum & clauſas ianuas, de corporis Chriſti exaltatione, vltra & ſupra omnes cœlos, vſque ad dexteram maieſtatis Dei, imò vſque ad ipſam ſummam Trinitatem, aut planè negant, aut inuertunt, vel peregrinos ſenſus ipſis affingunt. Sed videant ipſi, Dominus non vult irrideri, & habet vindicem oculum. Legimus duo teſtimonia de duobus Arianis Epiſcopis apud Theodorum, in collectaneis Eccleſiæ, & Paulum Diaconum, quorum vnus nomine Deuterius cum formam verborum in inſtitutione Baptiſmi inuer-

uerteret Conſtantinopoli baptizaturus Barbam, diſparuerit aqua allata: alter verò Olympius cum in Africa alibi corpus abluens, diceret quædam blaſphema in S. Trinitatem mox igne conſumptus eſt. Et tragicum habuere exitum Cherintus, Manes, Montanus, Arius, Neſtorius & alij. Sed Dominus noſtros aduerſarios conuertat.

Ego verò cum ex ſcriptis D. Lutheri, ex Syntagmate D. VVigandi & M. Iudicis, Locis Muſculi, Methodo D. Simonis Pauli, & inſtitutionibus D. Selnecceri pauca de angelis collegiſſem, & illa præterito anno pro concione recitaſſem, & ipſam materiã hoc quoq; anno, in Aula inclytorum, Illuſtrium & Generoſißimorum Heroum ac dominorum, D. Iohannis ac D. Anthonij,

Comitum in Oldenburg & Delmen-
horſt, &c. Dominorum meorum cle-
mentiſs. & in ipſorum Celſ. præſen-
tia atque auditoribus ibidem Nobili,
fortiſsimo & egregio Satrapa hîc di-
tionali, D. Borchardo à Steinberge,
& ornatiſsimo ac eximio M. Henri-
co Tilingio, Conſiliarijs prædictorum
noſtrorum Heroum atq; alijs nobilibus
& præſtantibus viris repetijſſem, &
teſtimonijs hiſtoriarum Eccleſiaſtica-
rum comprobaſſem, optauit aliquando
Clariſs. & Conſultiſsimus. I.V. Do-
ctor, & prænominatorum excellen-
tium Comitum Cancellarius grauiſs.
& digniſs. Dominus Iohannes ab
Halle, vir humaniſs. & patronus no-
ſter, vt ei licuiſſet noſtris concionibus
intereſſe. Hinc occaſionem ſumpſi eas
deſcribendi & emittendi in lucem, vt
ſi non

ſi non multis, ſaltem paucis poſſent prodeſſe. Et profectò magna eſt gratia Dei, quod nos mirabiliter defendat, protegat, & ex malis eripiat filius Dei, noſter Emanuel, Dominus & frater noſter, ſemper nos muniat, & adſit nobis cum ſuis angelis: quia non deſerit Eccleſiam & ſuos. Hinc extat memorabile exemplum in hiſtoria Eccleſiaſtica Theodoreti lib. 3. cap. 13. de quodam adoleſcente, filio idolatrici Sacerdotis, ſub Iuliano, qui cum edoctus eſſet à Chriſtiana quadam fœmina, præcipuas partes Catechiſmi, tandem recurrit, ad illam fœminam, quæ eum in ædibus Meletij clam abdidit, ſed pater pro ſua authoritate, qua valuit apud Iulianum Imperatorem, cepit cum multis adoleſcentem quærere, & Daphnem perluſtrare vndiq; circuire

cuire

cuire plateas, & in omnes locos ac partes oculos circumferre, donec veniret ad ædes Meletij, vbi vidit eum ex tabulato deſpicientem. Hinc mox accurrens ad eum, ipſum inde detraxit & abduxit, eiq́ domum reducto multa inflixit verbera, deinde verucula candentia in manibus, pedibus & dorſo impegit, & vinctum in cubiculo foris obſerato concluſit, inter ſua ſimulachra. Sed adoleſcens numine accenſus, confregit ſimulachra. Interim cum aduentum patris pertimeſceret, orauit ſerio ad Chriſtum, vt ei ferret auxilium, & ſeras perrumperet, & oſtia patefaceret. Nam tua cauſa, ait, ô Chriſte hæc & perpeſſus ſum & admiſi. Quæ cum dixiſſet, excidiſſe ſeras & oſtia aperta eſſe, & ipſum aufugiſſe, & tandem ad Cyrillum Hieroſoly-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Hieroſolymitanum Epiſcopum veniſ-
ſe ſcribit hiſtoricus, &c. Imò filius
tandem mortuo Iuliano conuertit pa-
trem & hæc ſenex Theodoreto retulit.
Sine omni dubio ibi mox angeli fuere,
ſeras aperientes & oſtia patefacien-
tes. Ideo Chriſtus adeſt ſuis cum ſan-
ctis angelis.

Volui autem V. A. M. & ex. in-
ſcribere has meas qualeſcunq; concio-
nes, primo quod ſciam eaſdem varijs
negocijs, magnorum Heroum, conſilijs
& curis implicari, deinde grauibus le-
gationibus & profectionibus occupari
& grauari, & ita diſtractionibus mul-
tis implicari, & periculoſis itineribus
committi, vt quotidie opus habeant
protectione filij Dei noſtri Michaelis,
& ſuorum angelorum, & defenſione
in vijs veſtris. Secundo decuit me gra-
titudi-

titudinem aliquam pro veſtris in me collatis beneficijs, hac mea dedicatione demonſtrare, & teſtari meam erga vos obſeruantiam. Tertio cum multa lectione, vſu rerum, experientia, conſilijs, grauibus deliberationibus, eloquio, doctrina, & ſcientia eisq; donis multum valeant V. A. M. & Excell. volui eas rogare vt dignentur Angelicam (quum angeli nos mille modis ſuperent in omnibus donis & bonis) humilitatem, charitatem & beneuolentiam, vt facitis, ſequi, atq; in tanta eminentia poſiti, vnum hoc cogitare non grauentur, quomodo gloria Dei primum quæratur & propagetur, deinde qua etiam ratione proximi iuuentur & promoueantur. Deniq; vt ab officio Angelorum vobis vltro currentibus calcar addam, vt pro veſtra pietate,

veram

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

veram in aulis doctrinam paſsim promouere & tueri velint V. A. M. & Ex. & eius atq; omnium rectè docentium patrocinium ſuſcipere, tum quoq; conatus Schwermerorum & phanaticorum hominum nepharios reprimere. Quod ſi hoc feceritis, vt omnino mihi de vobis polliceor, futurum quoq; erit, vt vos tantò diligentius in ſuum defenſionale ſubſidium amplectantur angeli Dei, & in omnibus difficultatibus adſint vobis, manusq́; auxiliares offerant. Poſtremò volui vobis anni noui felicem ingreſſum precari. Filio Dei V. A. M. & Ex. commendo meis precibus, quas vobis offero, ex Oldenburgo, Calendis Ianuarij, quando antè annos mille quingentos & ſeptuaginta quinq; natus homo filius Dei Chriſtus 1575.

Ieſus

Ieſus, in die circumciſionis ſuæ, in gratiam noſtri primò effudit ſanguinem, vt nos mundaret à peccatis.

V. A. M. & Ex. obſeruantiß.

Hermannus Hamelmannus

S. Th. Licent.

DE

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

DE ANGELIS CONCIO PRIMA HABITA IN ARCE OLDENBVRGICA ANNO DOMINI 1573.

DOCTI ex Auguſtini commentarijs ſuper Pſal. 104. oſtendunt Angelum ab officio dici: natura quidem angelos eſſe ſpiritus, officio angelos id eſt nuncios: Eſſe autem angelos creaturas à Deo factas teſtatur Pſal. 148. dicens, Laudate eum omnes angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius, laudate eum Sol & luna, Laudate eum omnes ſtellæ & lumen, Laudate eum cœli cœlorum & aquæ quæ ſupra cœlos ſunt, Laudent nomen Domini, quia ipſe dixit & facta ſunt, mandauit & creata ſunt, &c. Illa poſtrema

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

particula cum rationem reddit, cur Dominum debeant laudare ea quæ recenſuit, propterea videlicet quod ab ipſo creata ſint & facta, ſatis declarat angelos eſſe creatos & factos. Et Pſal. 104. Qui facit angelos ſuos ſpiritus. Et omnia ait Ioannes 1. cap. Per Chriſtum facta eſſe. Et prædicti Pſalmi lectio repetitur Hebræorum 1. cap. Et Paulus ait per Chriſtum omnia eſſe creata quæ in cœlo & in terra ſunt Coloſſ. 1. Imò viſibilia & inuiſibilia. Item cap. 19. & cap. 22. Apocalypſis vetat ſe adorari angelus: nam ait ſe Ioanni conſeruum eſſe. Ergo indicat ſe creaturam eſſe. Audiuimus autem angeli vocem eſſe officij non naturæ, quia id nomen Angeli, interdum Deo, interdum hominibus tribuitur. Deo Geneſis 31. 48. Exodi 14. Numeri 22. Iudicum 6. ſic Meſſiæ tribuitur Malachiæ 3. Hominibus verò Malachiæ 2. & 3. 3. Eſdræ 1. 4. Eſdræ 1. Iob. 33. Apocalypſis 2. & 3. miniſtri Eccleſiarum dicuntur angeli. Verum maiore ex parte propter officium vocantur ſpirituales ſubſtantiæ, angeli: Et licet Dæ-

mones

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

mones quoq; interdum angeli vocentur, vt Matth.25. 1.Cor.6. 2.Petri 2. 2.Cor.12. tamen potiſsimum bonis ſpiritibus tribuitur appellatio Angeli. Diximus ſpiritus eſſe & igneas flammas vt ait Pſalmus 104. Qui facis angelos tuos ſpiritus & miniſtros tuos flammam ignis: Sic angelus in columna ignis & nubis apparet angelus Domini, Exod.14. Et in curribus ignis Eliſæo & eius famulo, 2.Reg.6. Luc.24. Angeli duo apparent in fulgurante veſte, item Matthæi 28. Aſpectus eius erat vt fulgur, ideo Seraphim, id eſt, Ardentes nominantur: & currus igneus & equi ignei aderant & aſcendit Elias per turbinem in cœlum. 2.Reg.2.

Sed cum audierimus angelos eſſe ſpirituales ſubſtantias, non corporeas, viſibiles, contrectabiles aut ſenſibus expoſitas, quæ non habent carnem & oſſa, & tanquam flammas ignis, id eſt, tam mobiles, ſubtiles (vt velut flammæ appareant & leuitate ſua aërem tranſcendant, ſintq; ſubtiles, agiles, celeres) eximia agendi po-

 teſtate

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

teſtate prædita nihil craſſitudinis, nihil impedimenti in ſe habentes & in morem ignis eſſe puras, lucidas, ſplēdidas, ideo indolem quandam igneam præ ſe ferunt: deniq; hodie celebremus feſtum angelorum, vt aliquid de officio, natura, & nominibus Angelorum dicendum ſit, quo nomine in hodierno Euangelio dicitur, Et angeli eorū ſemper vident faciē patris qui in cælis eſt, &c. Statuimus per gratiā Chriſti primò breuiter dicere de Nominibus angelorum, ſecundo natura, affectu & voluntate eorum, tertiò de officio.

I. DE NOMINIBVS EORVM.

ANgeli dicuntur officio, quod legati & nunciј ſint Dei, ideo plerumq;, quod eorum opera vtatur Deus in legationibus, in exequendis ſuis mandatis, in conſeruatione, cuſtodia & defenſione piorum, atque ad perdendos impios plerumq;. Dicuntur Angeli Domini in ſacris literis, Iudicum

2. &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

2. & 6. atq; 13. 2.Reg.1. 2.Reg.19.Pſal.34. Zachariæ 1. Actorum 5. 8. 12. Item angeli Dei interdum nominantur, vt Geneſis 21. 28. 32. 2.Samuelis 4. Actorum 10.27. Item angeli ſancti. Tobiæ 3. Miſſus eſt ſanctus angelus, Luce 9. Actorum 10. Admonitus ab Angelo ſancto: Dicuntur angeli ſui vt Pſal.91. Actorum 12. Miſit Deus Angelum ſuum. Item, Angeli dicuntur electi. 1. Corinth.5. Item, Angeli lucis, 2. Corinth. 11. Item, Angeli potentiæ ſuæ, 2.Theſſalo.1.

Et hæc epitheta ſunt diligenter expendenda & conſideranda: Sic Vigiles & ſancti ſimul vocantur Danielis 4. Ecce vigil & ſanctus deſcendit de cœlo : Dicuntur etiam Iob 1. & 38. filij Dei, interim diximus creaturas eſſe , etſi appellantur filij Dei, quia propterea non æquantur vnigenito filio Dei Chriſto, quod in epiſtola ad Hebræos plurimis argumentis probatur cap.1. Vnus eſt filius Dei naturalis , angeli verò & electi homines ſic commendantur propter gratuitam adoptionem. Ideo dicimus illos eſſe creatos & non genitos: Nam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

dicitur Hebræorum 1. Cui angelorum dixit, filius meus es tu, ego hodie genui te? & multa alia ibidem leguntur. Item, Iob. 38. dicuntur aſtra matutina ſine dubio propter agilitatem & vigilias.

Nomina Angelorum

Angeli quoq; dicuntur Cherubin & Seraphim, de Cherubin Geneſ. 3. Exod. 25. Ezechielis 11. Seraphim, Eſaiæ 6. Cherub videtur ſignificare faciem floridam, quæ eſt in puellis & iuuenibus in prima ætate, ſicut etiam pinguntur angeli ſimiles infantibus vt Cherubin intelligas angelos qui apparent facie non rugoſa, non triſti, ſed læta & exporrecta fronte, facie plena & pingui. Cherub eſt nomen generale, & Hæbræi dicunt id planè ſignificare quod ſint quaſi florentes facie, læti & iucundi.

Seraphim ab igne ſeu ardore propter qualitatem formæ, ſicut oſtendit locus Numeri 21. Immiſit Deus in populum ſerpentes Seraphim, hoc eſt, vrentes vel ignitos, vt intelligamus Seraphim angelos non ſolum formoſa facie ſicut Cherubin, ſed etiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

etiam fulgentes, ſicut in Euangelio pinguntur ad ſepulchrum Domini ſediſſe. Erat eius forma ſicut fulgur Matthæi 28. Et cum Angelus venit ad Paſtores circumfulſit eos claritas Domini: Ita & Stephani facies viſa eſt rutilans, als ein blůhen vnd glůhen angeſicht.

Gabriel archangelus, id eſt, fortitudo Dei, Danielis 8. 9. Lucæ 1.

Michael Danielis 10. & in hodierna Epiſtola Apocalyp. 12. Quis ſicut Deus: apparet ex 12. Danielis & epiſtola hodierna illum eſſe ipſum filium Dei, principem magnum pugnantem pro Eccleſia ſua, & pro populo ſuo. Iam Angelus creatura non habet Eccleſiam & populum, Raphael, Medicus Dei Tobiæ 3. qui miſſus vt curaret ambas. Vriel, lux Dei 4. Eſdræ 4. & 9. Angelus. Ieremiel, Miſericordia Dei 4. Eſdræ 4. Angelus.

Atq; hæc nomina eò tendunt vt potentiam, φιλαντρωπίαν (quia figura amici & ſuauis hominis pinguntur) fulgorem, agilitatem, ſuauitatem, humanitatem, mi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ſericordiam angelorum denotent. Sunt autem, vt diximus celeres, qui vt fulgur vno ferè momento penetrat & percurrit immenſum ſpacium aeris & terræ, ita omnes motus, locos & ſpacia ilico & ſubitò ſpiritus vel angeli ſua ſubtilitate & leuitate penetrant: Quare rectè incorporei, & locum non occupantes dicuntur, paſsionibus corporeis non obnoxÿ: ideo affiguntur eis alæ (quia ſuper arcam fæderis alas iunxerunt) propter celeritatem motus. Ideo Lutherus grauiter reſpondit Cinglio obÿcienti vbiquitatem corporis in creaturis, & ex ea ſequuturam infinitatem & immenſitatem corporis aſſerenti: imò credis omne corpus contineri loco, quo ergo loco continetur cœlum & terra, corpora tam magna? Mundus quidem non eſt infinitus & immenſus etſi nullo loco comprehendatur: Deus tantum infinitus non autem mundus: ideo vbiquitatem corporis quoq; non ita in Chriſto extendimus tanquam craſſum quid per comprehenſibilem modum, cum ſciamus varios eſſe modos, quibus poßit aliquid in

locis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

locis conſeruari: Sed ſicut Angelus omnia ſubitò penetrat (licet ſit creatura) exemptus eſt loco, & ſimul eſt in cœlo & in terra vt hodiernũ Euangelium indicat, quia hic in terris ſeruiunt nobis angeli & tamen ſemper vident faciem patris qui eſt in cœlis: at interim angeli non ſunt immenſi & infiniti vt Deus, ſed vt ſunt ſpirituales omnia penetrantes, ſic Archangelus clauſis ianuis intrauit ad Mariam teſte Bernhardo, ſic ad Petrum clauſis ianuis ingreſſus eſt in carcerem, & poſtea cum iam ſtaret in carcere, aperuit carcerem & ianuas, (Actorum 12.) Angelus Domini: Interim certum eſt quod ſit excellentius & maius, eſſe in Deo vel vnam eſſe cum Deo perſonam, quam eſſe in cœlo? quia Deus altior & excellentior eſt omnibus cœlis. Cum igitur noſtra corpora ſint futura ſpiritualia 1.Corinth.15. & nos in vita æterna ſimiles debeamus eſſe angelis, Matthæi 22. igitur longè alia erit ratio noſtrorum corporum, atq; à quoquam percipi poſsit. Quid igitur de Chriſti corpore ſtatuendum? Ideo vehemen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Beza errat

hementer errant BeZa & alij qui in eas re-
digunt anguſtias Chriſtum, vt etiam tan-
toperè ad locum ſtringant Chriſti humani-
tatem & corpus, vt non ſolum extra Trini-
tatem ſtatuant, ſed etiam non hominem in
λόγῳ vel Chriſto adorandũ vel ſimul cum
Deo hominem inuocandum cenſeant. Sed
Epiphanius in Amorato, ſic ait, vtrum ad-
orabis ſaluatorem in corpore, an non adora-
bis. Quid ni adorem? Si enim non adora-
uero, vitam non habebo. Ergò creaturam
adoras, corpus videlicet? Ingens eſt vecor-
dia illorum, qui talia dicunt. Nemo dixe-
rit vnigenito, dimitte corpus vt te adorem,
ſed adorat vnà cum corpore vnigenitum,
increatum ſeu increabilem cum templo
ſancto, quod adueniens accepit. Et Maxen-
tius ſcribit contra Neſtorianos. Etſi natura
humana eſt & manet ὁμοούσιος nobis ſine
peccato, tamen habet gloriam ſuperantem
omnium creaturarum potentiam, maieſta-
tem & gloriam, hoc eſt, habet gloriam, po-
tentiam & maieſtatem diuinam, id eſt,
infinitam, viuiſicam & adorandam in
perſo-

perſona τοῦ λόγου, cui vnita eſt hypoſtaticè & inſeparabiliter. Nam media maieſtas & gloria ac potentia inter Dei potentiam & creaturarum potentiam ſiue angelorum & hominum gloriam nulla eſt, niſi Quaterniſtarum deliria probare velimus, Et quodcunq; omnipotentiæ laudem non habet adorandum non eſt & viuificum eſſe nequit,&c. Item alibi ex Athanaſio oſtendit corpus vel humanam naturam in Chriſto eſſe infinitæ potentiæ & habet gloriam diuinam clarificata in Chriſto,&c. Et rectè quia Chriſtus ratione humanitatis dixit, Mihi data eſt omnis poteſtas in cœlo & in terra. Sed hæc hactenus. Interim de ſtatu & conditione angelorum loquentes hæc immiſcere voluimus vt non aliena à propoſito. Nunc tendimus ad ſecundum locum.

DE NATVRA, AFFECTV ET VOLVNTATE angelorum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

QVoniam ſæpè ſe conſpicuos hominibus exhibuerunt ideo non tenebroſi, non obſcuri, non nigri, ſed albi & lucidi, virorum & iuuenum ſpecie, ſub forma eleganti & excellenti apparuerunt angeli: Virorum nomine Geneſ. 19. Iudicum 13. Luc. 24. Act. 1. & 10. apparuerunt. Ornatu autem pulchro, Danielis 10. Ecce vir vnus veſtitus lineis & renes eius accincti auro obrizo & corpus eius quaſi chyſolithus, & facies eius veluti ſpecies fulgoris, & oculi eius, vt lampas ardens, &c. Sic Matth. 28. & Lucæ 24. Vir apparuit in veſte & facie fulgurante. Marci 16. Circa monumentum viderunt Iuuenem ſedentem à dextris coopertum ſtola candida, mulierculæ. Ioannis 20. Vidit duos Angelos in albis ſedentes: Et viri poſt aſcenſionem Chriſti apparentes Apoſtolis erant amicti ſtolis albis: Et ſine dubio parentibus Simpſonis viſus eſt amicabili viſu, cum ab eis diceretur vir Dei, nec aliter ſunt viſi ab Abraham & Loth, cum tàm honeſtè eos exciperent, nec quidem aliter apparuerunt Zachariæ &

Mariæ,

Mariæ, quam virili vel iuuenili ſpecie, ſed interim tàm amicabili & eo ornatu, vt ſtatim agnoſcerent legatos & angelos Dei eſſe. Quod igitur reipſa ſunt, hoc habitu, ornatu & ſpecie præfigurari voluerunt: Natura angelorum eſt humilis, ſuauis & benigna, quia non dedignantur ſeruire peccatoribus miſerrimis, viris ac fœminis, quia lucent ardenti ſapientia diuinæ bonitatis, quicquid iubet Deus, id eximium & optimum eſſe intelligunt, quia placet Deo: ſunt miſericordes, boni, humani & ad omnia obſequia prompti ſemper vigiles, ſemper cuſtodes, ſemper inſeruientes & ſua officia diligenter, alacriter, non ſegniter, non deſidioſe, ſed cum gaudio & voluptate exequentes: omniaq; prompte & in vera humilitate & ſumma deiectione exercentes & perficientes. Nos qui nihil aliud quam puluis, lutum, putredo & vermes ſumus, ſi qui antecellunt alios donis eloquentiæ, ſapientiæ, ingenij, opum vel fortunæ, deus bone quanto faſtu ſuper eos qui hiſce carent ſe efferunt, quibus tamen pá-

res

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

res ſuntpeccatis & calamitatibus: Interim præſtantiſsimæ Naturæ & hi ſpiritus aërij & cœleſtes angeli Dei deinde caſtiſſimi, iuſtiſsimi, potentes, ſynceriſsimi & excellentes angeli Domini tàm ſunt humani, humiles & benigni, vt etiam minimis inſeruire non dedignentur peccatoribus. Sic Angelus Domini præmittitur ante ſeruum Abrahæ, vt cum Rebecca coniugij initia faciat, quia Abraham ait Geneſ. 24. Angelus Domini ſit tecum vel erit tecum: id eſt, ſum certus affuturum tibi angelum Domini vt ſit paranymphus, & agat præparetq́ omnia apud parentes & virginem, & ſic etiam in ſexu fragili: Sic & eatenus mittitur ad Mariam virginem humilem, abiectam & contemptam puellam Gabriel Archangelus ſtans antè Deum & longè ſuperior Maria. Ideo maximum donum Dei eſt, nos frui conſuetudine, cuſtodia & amicitia angelorum. Agamus igitur Deo gratias pro tali dono, & imitemur iſtorum virtutes & officia charitatis ac beneuolentiæ mutuæ. Nemo hominum

tàm

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

tàm eſt benignus & ad omnia obſequia & beneficentiam paratus vel ad exiguum tempus, vt ſemper ſunt angeli: qui ſunt nobis fideliſsimi, optimi & conſtantiſsimi amici, comites, licet ſint inuiſibiles, & quidem fide, obſequio, beneuolentia & omnibus alijs officijs longè ſuperant viſibiles amicos: Superant ſanè longo interuallo angeli omnes homines cum ſint ſpiritus & ignes, ideo etiam ſcriptura dicit Chriſtum in ſtatu exinanitionis vel humilitatis ratione humanitatis paulo angelis minorem fuiſſe. Itaq; tanta eſt angelorum dignitas, eminentia & prærogatiua vt nec verbis vllis appoſitè ſatis explanari queat: interim in tanta præeminentia ſunt humiles, obſequioſi, prompti, beneuoli: ideo à tali præeminentia & bonitate angelorum hæc conſuetudo manauit vt quando ſcriptores ſacri, volunt alicuius excellentiam & bonitatem commendare, cum angelis conferre eam ſoleant. Hinc illæ locutiones 1. Samuelis 29. Dixit Achis rex Chad ad Dauidem, Scio quod bonus es & es in oculis meis quaſi

Ange-

Angelus Dei, 2. Sam. 14. Mulier Thecoitis ad Dauidem, Erit nunc verbum Domini mei regis in conſolationem quoniam ſicut Angelus Domini ſic eſt dominus meus rex, vt audiat bonum & malum, ibidem cap. 19. Mephiboſeth dominus meus rex, inquit, eſt quaſi Angelus Dei, fac igitur quod bonum eſt in oculis tuis. Vbi eſſe ſicut angelum, vſurpatur pro eo quod eſt eſſe optimum, benigniſſ. placidiſſ. facillimum, promptiſſ. & præſtantiſſimum, & multis donis inſtructum, quaſi ita deſcribatur bonitas angelorum, quam debeant Principes imitari, & ſi hoc faciant, vt tunc non aliter habeantur & ſuſcipiantur atq; angeli Domini. Ita ait Paulus Gala. 4. quod ipſum vt angelum Domini ſuſceperint, imò veluti ipſum Chriſtum: et 1. Corinth. 13. dicitur loqui angelorum linguis, id eſt, ſuauitate & ſingulari eloquentia. Sic videbant Stephani faciem vt faciem angeli Actor. 6. id eſt, ſerenam placidam & amicam.

Iam cogitemus quot & quantos aduerſarios habeamus, et cur diaboli dicātur noſtri aduerſarij, cur Sathanas cur inimicus, cur

Dæmon,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Dæmon, cur leo rugiens, cur ſerpens antiquus, cur Draco rurſus, cur aſpis, cur baſiliſcus, cur malus, cur Abaddon, cur Aſmodæus, cur BeelZebub, cur Leuiethan, cur Behemuth, cur diabolus, cur homicida, intituletur ille noſter hoſtis qui tot ſocijs, tot collegis, tot cooperatoribus malis ſibi ſimilibus contra nos furit ſæuiendo, deſtruendo, calumniando, tumultuando, ferociendo, vt vix per horam perſtare poſſemus, quin nos perderet & noſtra omnia in nihilum redigeret, niſi cuſtodia angelorum & ipſorum præſidio cingeremur vt Pſal. 34. dicit, qnia niſi tali cinctura eſſemus muniti, quid nobis metuendum eſſet, hiſtoria Iobis docet: ideo tacitas ſuper nos pro ſua bonitate vigilias ducunt angeli, & non aliter, atque tacitè diaboli præoccupant animos hominum, & vt meditantur quò nos ad pernitiem & interitum ruentes trahant ſic illi ad omnia bona & iuſta nos trahunt exequenda: Interim plures ſunt angeli quàm dæmones, qui nos cuſtodiunt vt in Pſal. 91. legitur, Angelis ſuis mandauit de te, vt

cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. Plures angelos vidit in Scala aſcendentes et deſcendentes Iacob, Geneſ. 28. Et turma Dei, hoc eſt, angeli Dei occurrunt ei, Et 2. Reg. 6. Plures ignei currus ſunt circa Heliſæum, id est, angeli, quam diaboli cum aduerſarijs. Danielis 7. Millia millium miniſtrant ei. Et Chriſtus dixit ſe poſſe orare Patrem, vt 12. legiones angelorum mitteret. Et Lucæ 2. Vni angelo adſunt reliqui numero multi canentes Deo. Vt Hebræorum 12. Apocalypſ. 5. & in epiſtola Iudæ videmus: Item ſunt potentes ex eo, ante cuius faciem ſemper ſtant, & angeli potentiæ dicuntur. 2. Theſſal. 1. & ſunt robore & fortitudine præditi, 2. Pet. 2.

Obambulat circa nos vt leo rugiens Sathan cum ſuis, ideo ſpiritus aëris vel principes aëris dicuntur, vt volitent tanquam muſcæ, cornices, paſſeres circum nos & ſi ipſis permitteretur nunquam quicquam ſegetis produceret terra, nunquam animalium aliquod ſupereſſet & niſi cuſtodia angelorum muniremur, qui numero plures

res

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

res & potentia fortiores ſunt diabolis, nullus noſtrum viueret, nulla politia, nulla Eccleſia, nulla domus, nulla familia ſupereſſet. Et plus nobis tamen accedit boni quàm mali: illud eſt angelis imputandum: Si interdum aliquid aduerſi contingit, id fit ex permiſſione diuina, aut vt paternè nos corrigat, aut vt probet & tentet nos. Etſi quoque Deus poſſet nos abſq; præſidio angelorum tueri, quia ſi Deus pro nobis, (Rom. 8.) quis contra nos? tamen vt omnia alia media ordinauit, ita & hæc: poſſet nos vt Adam ex limo formare, dedit interim patrem & matrem: poſſet Man nobis quoque dare, ſed iam per labores & media vult à nobis acquiri victum: Poſſet lucem abſque ſole & luna dare, at interim iſta media ordinauit: Ideo cum ſumus certi de cuſtodia ſanctorum angelorum, cœleſtium Spirituum atq; Principum eminentium, quod ſint noſtri defenſores, curatores & miniſtri vbicunq; fuerimus, agamus pro tali beneficio gratias, & iam tendamus ad tertium locum, in quo audiemus omne ſanctorum

angelorum officium & exemplis declarabimus quæ nobis obſequia præſtent, &c.

111

DE OFFICIO ANGELORVM.

DVplex eſt officium eorum, primum quod præſtent Deo, ſecundum quod præſtent homini.

Officia Angelorum apud Deum

Officia quæ Deo præſtant ſunt immediatè hæc ſequentia.

1. Stant antè faciem Dei, & miniſtrant & inſeruiunt Ezechiel. 10 Cherubin ſtabant à dextris domus, & atrium repletum eſt ſplendore gloriæ Domini & ſonitus alarum Cherubin audiebatur vſq; ad atrium exterius quaſi Domini omnipotentis loquentis, &c. Danielis 7. Millia millium miniſtrabant ei & decies centena millia aſsiſtebant ei. Zachariæ 12. Sicut Angelus Domini in conſpectu eius: Tobiæ 12. Ego ſum Raphael Angelus Domini vnus ex ſeptem qui ſtamus antè Deum, Lucæ 1. Ego ſum Gabriel qui aſto antè Deum, hoc eſt,

vt

vt explicatur in hodierno Euangelio vident ſemper faciem æterni patris, D.N.I.C. qui in cœlis eſt: Quid autẽ aliud ſtare ſit & illa ſeruitus, plenius diſcemus in altera vita: alioqui veluti hic ſerui ſtant antè Dominos, vt ſe promptos ad obſequia & mandata Domini exequenda præbeant & ſiſtant, ſic aliqua ex parte & ibi fit. Hinc dicuntur angeli, legati & nuncij Dei.

2. Quod Deus eos mittat ad pios vt bona & ſalutaria eis proponant, aut eos defendant & conſolentur ſic ad parentes Simpſonis Danielem, ad Zachariam, Mariam, Cornelium, Iohannem, mittuntur angeli: mittuntur impijs vel ad impios vt eos puniãt, vt in Sodomitis in Sennacharib, in Herode & alijs videre licet, de quibus poſtea dicemus.

3. Celebrant & laudant Deum, vt Pſal. 103. Benedicite Domino omnes angeli eius, et Pſal. 148. Laudate eum omnes angeli eius, laudate eum omnes exercitus eius. Eſaiæ 6. Clamabant Seraphin alter ad alterum & dicebant, Sanctus Dominus,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Sanctus ſanctus Deus exercituum, plena eſt terra gloria eius, Lucæ 2. Canunt gloriam Deo.

4. Miniſtrant, et Chriſtum adorant et celebrant, Matth. 4. Superato diabolo accedunt angeli et miniſtrant ei, et huc poteſt ſpectare, quod dicitur Ioan. 1. Amen dico vobis poſthac videbitis cœlum apertum et angelos Dei aſcendẽtes et deſcendẽs ſuper filium hominis, Epiſtola ad Hebr. 1. ex Pſal. 96. Adorent eum omnes angeli eius: Apoc. Vidi et audiui vocem angelorum multorum in circuitu throni, dicentium voce magna, Dignus eſt agnus qui occiſus eſt accipere virtutem & diuitias et ſapientiam: et angeli ſunt Chriſto ſubiecti Hebr. 2. 1. Pet. 3. dicuntur ei ſubiecti angeli poteſtates ac virtutes.

Apud homines pios

Hactenus diximus quæ officia et obſequia præſtent Deo: nunc quomodo ex mandato, voluntate & præcepto diuino prompti inſeruiant hominibus, dicendum erit.

1. Conſolationes mandatumq; Dei

commu-

communicant hominibus vt Abraham Geneſ.21. Item Agar Gene.21. conſolatur: & iterum Abraham Geneſ. 23. Tobias ab angelo reficitur Tobiæ 12. Zachariæ 1. Reſpondit Dominus angelo qui loquebatur in me verba bona, & conſolatoria,&c. Sic Gabriel Danielis 9. eum erigit & conſolatur: Conſolatur eodem modo Zachariam, Mariam & alius Angelus paſtores,ne timeant, Luc.1. et 2. Chriſtum luctantem cum morte in agone confortat Angelus,Lucæ 22. Sic adeſt Paulo angelus & eum conſolatur ne timeat Act. 27.

2. Inſtruunt & informant homines etiam in periculo vel difficili tempore, Sic ad Heliam venit Angelus 2.Reg.1.cap. bis & eum inſtruit quomodo impio regi obuiandum: Angelus inſtruxit Ioſeph ne deſereret Mariam, Matth. 1.Item, Magos ne redeant ad Herodem Matth. 2. Item inſtruit Cornelium quid facere debeant, Actor.10. Sic quoq; Abrahamo voluntatem Dei Geneſ.21. et 23. ſignificant,vt & Agar Geneſ.22.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

3. Res futuras prædicunt, ſic prophetiam Abrahæ factam exponit Angelus Domini, Geneſ. 16. & prædicunt de delenda Sodoma Geneſ. 19. et 22. indicat Agar quid futurum cum ſuo filio: item Danielis 4. 8. 9. Zachariæ 1. 2. 4. 5. 6. Item, 4. Eſdræ 4. Futura angeli prædicunt, myſteria explicant & prophetias declarant. Prædicunt Ioſeph quid geſtet in vtero Maria, et qualis ſit eorum fructus futurus. Matth. 1. et 2. cap. Prædicunt futurum periculum ſuadentes fugam, vt quoq; Magos præmonent, &c. Angelus Paulo prædicit quid illi accidet Actor. 27. Et Angelus explicuit Ioanni viſionem & alia multa in Apocalypſi, reuelans ei res in Eccleſia ad finem mundi futuras. Et oſtendit Stephanus, Acto. 7. quod Deus vſus ſit in patefactionibus miniſterio angelorum, &c.

4. Annunciant hominibus lætum nuncium, vt parentibus Simpſonis (veluti antea Abrahæ, & Agar, vt dictum eſt) Iudicum 13. Lucæ 1. Zachariæ, Mariæ & Lucæ 2. Beethlehiticis paſtoribus adfert lætum

nunci-

nuncium & gaudium magnum: item reſuſcitato Chriſto angeli ſunt annunciatores iſtius euangelij de Reſurrectione Chriſti, Matthei 28. Marci 16. Lucæ 24. Ioannis 20. et poſt aſcenſionem Chriſti inſtruunt Apoſtolos, Actor. 1. de reditu Chriſti ipſis ad conſolationem, & ipſi deducunt homines pios ad annunciandum Euangelium hominibus exteris: Sic Philippus excitatur vt ducatur ad Eunuchum præfectum Candaces, quò conuertatur, Actorum 8. et Cornelio conſulit vt Petrum accerſat, Actorum 10.

5. Offerunt piorum preces coram Deo, Tob. 12. Ego obtuli, ait Raphael, orationem tuam Domino.

6. Caſtigant & admonent errantes, vt Geneſ. 16. Suadet & præcipit Angelus Agar vt redeat ad Dominam ſuam et ei ſubſit, & impedit progreſſum Aſinæ Balaam, vt ſic tandem corrigatur, Numeri 22.

6. Sanant morbidos vt Tobiæ 11. et Ioannis 5. Angelus Domini deſcendebat ſecundum tempus in piſcinam & moueba-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

tur aqua, et qui prior deſcendiſſet in piſcinam poſt motionem aquæ, ſanus fiebat à quocunq; morbo detineretur.

7. Curant et cibant eſurientes, vel ſitientes reficiunt, ſic ad vocem et inſtructionem angeli cognoſcit & videt fontem aquarū Agar, vt ſiti oppreſſus filius iſmahel reficeretur. Gene. 21. Eliam ex mœrore dormientem ſub arbore excitauit tangens eum, et dixit ſurge & comede, quia ei panem et aquam præparauerat. 1. Reg. 19. Et in additione Danielis cap. 14. legitur, quod Angelus Domini dixerit ad Habacuc allaturum meſſoribus pultem, fer prandium, quod habes, in Babylonem Danieli, qui eſt in lacu leonum, Et dixit Habacuc Domine Babylonem non vidi, nec lacum ſcio: et apprehendit Angelus Domini in vertice eius ipſum et portauit ipſum capillo capitis ſui, poſuitq; eum in Babylone ſuper lacum in impetu ſpiritus ſui: & clamauit Habacuc dicens, Daniel ſerue Dei, tolle prandium quod miſit tibi Deus: & ait Daniel, Recordatus es mei Deus et

non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

non dereliquiſti diligentes te : Surgensq́; Daniel comedit : porrò Angelus Domini reſtituit Habacuck confeſtim in loco ſuo.

8. Caſtrametantur in circuitu timentium eum, ſic domum Loth cuſtodiunt ne à ciuibus ſeditioſis opprimatur Geneſ. 19. Sic Eliſæum, 2. Regum 6. caſtris ſuis munierunt ne ei hoſtes nocerent:& vtrobique cæcitate petulantiores percuſſi ſunt: Sic circumuallauit Hieruſalem et percuſſit eius hoſtem Angelus Domini 2. Reg. 19. 2. Paral. 32. Eſaiæ 37. Et Danielis 10. et præcipuè 12. cap. oſtendit ſe Princeps magnus Michael, qui pugnabit pro propulo ſuo, &c. Pſal. 34. Caſtrametatur Angelus Domini in circuitu timentium eum.

Sic Ioſuæ 5. vidit aliquem (angelum) geſtantem gladium, qui ei dixit ſe eſſe Principem exercitus Domini: Sic turma angelorum cinxit Iacob patriarcham : Sic Ioſephum & Mariam fugientes cinxit præſidio, veluti eos ad fugam monuit : Sic Magi abeuntes ad Herodem præmuniuit

ne

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ne quicquam ab illo mali ipſis accideret: Et Sathan ait ad Dominum, de Iob, Tu circumuallaſti eum.

9. Sunt comites & defenſores itineris, vt de Iacob, de Maria & Ioſeph & Magis dictum eſt. Abraham ait ad famulum, Dominus emittit angelum ſuum coram te. Geneſis 24. Exod. 33. Angelus meus præcedet te, Item, 23. Exod. Mitto ante te angelum meum, vt cuſtodiat te in vijs tuis: Et Angelus Domini eduxit populum ex Aegypto per Mare rubrum. Exod. 14. Tobiæ 5. Credo quod Angelus Domini Dei bonus comitetur eum & benè diſponat omnia quæ circa eum geruntur, ita vt cum gaudio reuertatur ad nos: Item Tobiæ 10. Angelus Domini ſanctus ſit in itinere veſtro perducatq́ꝫ vos incolumes vt inueniatis omnia rectè circa parentes veſtros, etc. Angeli in ignito curru transferunt in cœlum Heliam: Baruch 6. Angelus meus vobiſcum eſt. Angelus adducit Habacuck ad Daniel, Philippum ad Eunuchum in itinere curru proficiſcentem.

10. Cuſto-

10. Cuſtodiunt quoslibet in vocatione ſua, ne illis malum accidat, vel impingant ad lapidem vel ex lapſu, crura, collum, & alia membra frangant quia vbi ceſſat cura angelorum, ibi omne malum excitant diaboli, vt hiſtoria Iobis oſtendit, deinde Pſal. 91. ait, Angelis ſuis mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis manibus portabunt te, ne impingas ad lapidem pedem tuum. Iacob dicit angelum Domini eripuiſſe ipſum ex omni malo, Geneſis 48. Sic Loth cuſtodiunt, ſic defendunt Eliſæum. 2. Reg 6.

11. In periculo poſitos defendunt & eripiunt, Loth educunt cum ſuis ex Sodoma, ne ibi pereat cum impijs: Danielis 3. Angelus Domini deſcendit cum Azaria et ſocijs eius in fornacem & excuſsit flammã ignis de fornace & ferit medium fornacis quaſi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis neq; contriſtauit nec quicquam moleſtiæ intulit. Et Daniel ait cap. 6. in ſpelunca leonum, Deus meus huc miſit angelum ſuum, qui obſtruxit ora leonum

ne

ne quicquam mali mihi inferrent: Inter bellica ſigna & tumultus defenditur Eliſæus: in Carnificina et nece Bethlemiticorum puerorum eripitur Chriſtus puer cum Ioſeph & Maria ab angelo, ſicut antea angeli caſtra poſuerant circa tugurium vbi natus eſt Chriſtus, ſicut patet ex illa multitudine canente apud paſtores gloriam Deo, quia illa angelorum copia ſine omni dubio vigilias duxere & caſtrametata eſt.

Actorum 5. Angelus Domini educit Apoſtolos ex carcere, et Actorum 12. cathenis vinctum eximit, & per cuſtodiam & cohortes militum ſecurè deduxit vſque ad liberam plateam: & veluti Angelus Paulo naufragium prædicit, ita ſine dubio eum ex eodem iuxta promiſſionem factam, cum ſuis eripit. Sic eripitur cum ſuis rex in obſidione ſubſidio angeli Eſaiæ 37. &c.

12. Seruiunt pijs & ſanctis vt hodiernum Euangelium habet, angeli eorum ſemper vident faciem Patris mei, &c, id eſt, eis ad miniſterium deſtinati: Item,

Acto-

Actorum 12. cum famula audiret vocem Petri & reliquis diceret, putabant angelum eius eſſe, id eſt eum qui ad ſeruitium ei locatus eſt: ideo Hebræorum 1. cap. dicuntur adminiſtratorij Spiritus emiſſi ad ſeruiendum illis, qui electi ſunt ad vitam æternam.

13. Pugnant pro Eccleſijs & politijs atq; familijs, contra diabolum vt hodierna Epiſtola ex Apocalypſi cap. 12. indicat, vbi pugnauit Michael cum ſuis & prælium geſſit contra Draconem, & non valuit, ſed eiectus eſt, etc. Et in Epiſtola Iudæ dicit Michaelem archangelum pugnaſſe contra Diabolum: Et Danielis 10. narrat Angelus ſe pro Rege perſarum cum Diabolo præliatum eſſe: Tobiæ 8. Angelus apprehendit diabolum & relegauit eum in deſertum Aegypti, quia is miſſus erat à Domino vt curaret ſeniorem Tobiam & liberaret vxorem filij ſui à Diabolo: Et non obſcurè poteſt colligi ex Actorum 10. cap. quod protexerint domum Cornelij, vt & antea Iobis priuſquam Dominus ali-

quid

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

quid permitteret in eum & ſua bona Diabolo: Sic Eccleſiam Iſraheliticam non ſolum ex Aegypto educit ſed etiam conſeruat, &c.

14. Delectantur pœnitentia & conuerſione impiorum, Lucæ 15. Gaudium eſt angelis ſuper vnum peccatorem reſipiſcentem: Sic precibus piorum delectantur, hinc ait Raphael Angelus ad Tobiam, obtuli orationem tuam Domino.

15. Vt lex promulgata eſt opera & miniſterio angelorum. Actorum 7. Galath. 6. Hebr. 2. Ita quoque bonis operibus delectantur, quia ait Angelus Domini ad Cornelium. Actorum 10. Orationes tuæ & eleemoſynæ tuæ aſcenderunt ad Deum, &c.

16. Valde delectantur promotione Euangelicæ doctrinæ ſicut Petrus ait, 1. Pet. 1. Vbi dicit angelos deſiderare proſpicere in res noui teſtamenti ſeu doctrinam Euangelÿ: ſic eductos ex carcere Apoſtolos inſtruit quomodo in prædicatione Euangelÿ debeant pergere. Acto. 5.

17. Ve-

17. Verum Dei cultum tradunt & eo delectantur quia Apocalypſ. 19. et 22. prohibet Angelus ne ſe adoret Iohannes ſed monet adorandum Deum eſſe. Item, ad Patrem Simſonis ait, Si vis holocauſtum facere, offer Domino.

18. Coniugijs hominum piorum delectantur, quia Abraham ad ſeruum ſuum adducturum Iſaaco coniugem ait: Gen. 24. Dominus mittet angelum ſuum coram te vt accipias inde vxorem filio meo. Iudic. 13. Angelus Domini bis denunciat conceptionem Simſonis. In Tobia legimus quomodo inſtruat & præparet ad coniugium iuniorem Tobiam, & quatenus Aſmodeum abigat, vt Sara piè iungatur Tobiæ: item Zachariæ denunciat marito ſe ex effœta coniuge geniturum filium Ioannem, vt et effœtæ Saræ Abrahamoq; promittit Iſaac filium Angelus Geneſ. 18. & expoſtulat cum ridente Sara, &c. Mariæ et Ioſeph ſæpius nuncium adfert Angelus.

19. 19 Sanctorum animas deferunt ad paradyſum vel ad ſinum Abrahæ, Lucæ 16.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

inde colligitur morientibus adeſſe angelos qui in Domino moriuntur, quia iſti amodo ſunt ſalui, ideo per angelos ad locum beatorum perducuntur, Apoc.14.

20. In reſurrectione hominum, colligunt Electos à quatuor ventis, atque erunt Meſſores in die iudicij, quia tunc angeli à iuſtis ſeparabunt malos & ad dexteram oues, id eſt, electos ponent. Matth.24. Matt. 13. Matth. 25.

Hactenus dictum eſt quid præſtituri ſint pijs: nunc quoq; videndum, quomodo pœnam impijs à Deo deſtinatam exequantur, & puniant ſceleratos.

Apud impios officium Angelorum

1. Immittunt ignem in malos cum ſulphure, vt in Sodomitas. Geneſ. 19.

2. Subita morte ſic percuſsit Angelus Domini primogenitos in Aegypto & exercitum Senacherib & aſſyriorum. 2. Regum 9.

3. Immittit peſtilentiam. 2. Samuelis 24. Immiſit Dominus peſtilentiam in Iſrahel de mane vſq; ad tempus conſtitutum, & mortui ſunt ex populo Dan vſq; ad Berſabeæ

ſabeæ

ſabeæ ſeptuaginta millia virorum. Cumq́; extendiſſet manum Angelus ſuper Ieruſalem, vt diſperderet illam, miſertus eſt Dominus ſuper afflictionem & ait angelo percutienti populum, ſufficit nunc, contine manum tuam.

4. Percutit vermibus arrogantes, vt Herodem non dantem gloriam Deo. Actorum 12. Vt periret vermibus.

5. Cæcitate puniunt, vt Sodomitis accidit Geneſ. 19.

6. Venient angeli cum Chriſto, vt ſeparent & ſegregent impios à pijs & eos præcipites dent in ſupplicium ſempiternum.

Hæc diximus de officio angelorum, qui quidem in aduentu Domini vt eius miniſtri, mirificè ſua gloria, obſequio, potentia & obedientia ornabunt Chriſti aduentum, vt legimus Matthæi 24. 25. item, Matthæi 16. & alibi, 2. Theſſalo. 1. & 1. Theſſ. 4.

Etſi verò hos tres locos de angelis declaratos non credant vel ſuſcipiant Sa-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ducæi, vt Actorum 23. legitur, & hodie multi Epicuræi ac ſecuri qui omnia credunt ita caſu & fato quodam abſq; diuina prouidentia contingere, derideant, & non curent, nos interim alijs reponamus mentibus, & filio Dei pro hoc tanto dono, id eſt, angelorum cuſtodia gratias agamus, & in omnibus negotijs & vocationibus ac laboribus dicamus pro fœlici omine, Licet ego fruſtra laborem Domine Ieſu, tamen ego nunc in tuo nomine, fretus tuo auxilio, incipiam, da tu ſucceſſum, & Angelus tuus adſit mihi. Id piè ſemper fiat, Amen.

CONCIO SECVNDA HABITA IN ARCE OLdenburgica ipſo die Michaelis, Anno, &c.

74.

DIXIMVS *ſuperiori anno, in hoc ipſo die, quid ſint angeli, & de Nominibus, natura, & officio ipſorum: quæ omnia illis paucis dictis comprehenduntur, Gloria*

in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

in altiſsimis Deo ac in terra pax, ac in hominibus bona voluntas: primò hic debitum honorem Deo tribuunt, ſecundò pacem in terris optãt oſtendentes ſe alienos à bellis, diſsidijs, rixis, odijs, & altercationibus, cum contrà iſtis omnibus vel imprimis delectetur Diabolus: tertiò exoptant & precantur hominibus bonam voluntatem, vt ſe ſubderent Deo, & ipſis Deus daret et velle & perficere, vt Deo ex animo ſubiecti poſſent inſeruire omnibus diebus vitæ ſuæ, in ſanctitate & iuſtitia coram ipſo, quæ ei placeat.

Nunc verò in hac concione volumus tractare aliquid ex hodierno Euangelio, et deinde explicabimus breuiter officium Angelorum, oſtendentes ſemper in Eccleſia idem officium & miniſterium angelorum fuiſſe & perſtitiſſe, de quo retulimus ſuperiori anno ex certis ſcripturæ fundamentis iuxta perſpicuam methodum: Ex Euangelio illa duo tractabimus 1. quomodo pueris debeamus aſsimilari 2. de quo ſcandalo hîc tractet Euangelium hodiernum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

1. Primo quod ad ſimilitudinem puerilem attinet, quam etiam ſenes debent referre, ſciendum eſt, quod omnes ſimus pueri relati ad Deum, quoniam ſicut infantes qui nihil poſſunt præſtare, gratis aluntur, fouentur, ſuſtentantur, veſtiuntur & defenduntur ac cuſtodiuntur à parentibus, imò induuntur & exuuntur; ita quidem ſe res habet quoque cum noſtro poſſe. Nam in illo mouemur, ſumus & viuimus. Actorum 17. & rectè dicitur, Sine tuo numine nihil eſt in homine. Item 1. Corinth. 4. Quid habes quod non accepiſti? Si accepiſti, quid gloriaris quaſi non acceperis? ideo manet verum, illud Pſal. Oculi omnium ſperant in te & tu aperis manum tuam & imples omne animal benedictione: Item quis dedit illi prius, &c.

2. Sicut ad obiurgationes & caſtigationes parentum quæ fiunt bono affectu & ex amore proficiſcuntur, contremiſcunt pueri, obedientiam & emendationem promittunt: Ita nos humiliari oportet ſub potenti manu Dei, teſte Petro, & contremere ad

ſermo-

ſermones Domini vt ait Eſaias cap. vlti-
mo: imò iuxta Paulum cum timore & tre-
more operari ſalutem.

3. Eſt æqualitas & paritas in infanti-
bus, & ipſa ſimplicitas, vt etiam Heroum
& Nobilium filij ac filiæ cum Ruſticorum,
& communiũ ciuium filijs ac filiabus, lu-
dant, conuerſentur, iocentur non minus
quàm cum æqualibus: deinde tanta eſt
ſimplicitas in eis, vt etſi inter eos qui fa-
miliares ſint, diſsidium interueniat, ſtatim
euaneſcat, et huius obliti ilico congredian-
tur: ideo nec ſingularis elatio, nec ſimultas
vel odium aſperum reperitur in pueris.
Ideo grauiter monet Paulus 1. Corinth. 14.
Nolite fieri pueri ſenſibus, ſed malicia:
item Petrus ait, 1. Pet. 2. Deponentes omnē
dolum, maliciam, ſimulationes, inuidiam
& detrectationes ſicut modogeniti in-
fantes: ideo monet Chriſtus, vt ſimus
prudentes vt ſerpentes, ſed ſimplices vt co-
lumbæ.

4. Etſi detrectationes & calumnias
in alios, detortas audiant recitari, tamen

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

illa conuicia negligunt & obliuioni tradunt, aut ſi maximè vellent de his aliquid recitare, præ imbecillitate naturæ, ingenij & eloquij nondum poſſunt: Sic nos decet deponere omne mendacium & hoc vnum agere vt loquamur cum proximò verum, Sic Moyſes ait Deutero 32. Calumniatores ſunt & non pueri, & tales dicit Syrach 28. eſſe maledictos.

5. Pueri infantes iam etiam ætate progredientes ſunt ſecuri & de nullis rebus ſolliciti, ſunt contenti victu & amictu, & ſi quid horum eis deficit ſi ſitiant, ſi eſuriant, omnia deferunt ad parentes & ab illorum manu pendent, ad eos confugiunt, ab eis hoc petunt: ita deberemus et nos omnem noſtram curam iactitare in Dominum, cui eſt de nobis cura, ipſe nos enutriet. Pſal. 55. & 1. Pet. 5. is vt pater & mater agunt cum liberis, aget nobiſcum. Pſal. 103. Etſi poſſet mater obliuiſci ſui infantis, vt ait Eſaias, tamen ille non obliuiſcetur noſtri, Si quoque nos mali nihil damus noſtris filiolis petentibus panem, lapidem, ouum non ſcorpionem,

nem,

nem, piſcem, non ſerpentem, multò minus negliget nos optimus pater, etc.

6. Pueri non cogitant de vllis colligendis theſauris & præſidijs, vt cogitent quid cras comedendum ſit, ſed præſentibus contenti ſunt. ſic decet Chriſtianos quoque eſſe Matth. 6. & quam periculoſum ſit ex auaricia colligere theſauros, docet Paulus ad Tim. 1. Tim. vltimo.

Hactenus recenſuimus ſex puerorum proprietates, in quibus nos illorum mores debemus referre: iam ſecundò volumus in Euangelio obſeruare quod Dominus præmoneat nos de vitando ſcandalo: Et nouimus ex locis communibus duplex eſſe ſcandalum. Aliud ſcandalum acceptum vel phariſaicum eſt, ein vnſchetliche ergerniß cum velint offendi quolibet Chriſti facto & ſermone Phariſæi rapientes omnia in calumniam: cum velint hodie ſubditi, auditores, miniſtri, Magiſtratus, Paſtores & patrum familias actionibus, dictis, vita & ſermone offendi, habeantq; ſemper quod

rodant & calumnioſe ſugillent : de eo hîc non dicitur.

Aliud ſcandalum eſt nociuum vel datum, ein ſchedelich vnnd böſe Ergernuß / *quod ſit verbis, doctrina, vita & impuris moribus, de quo in hoc Euangelio refertur. Quomodo autem debemus oculos nos offendentes, & manum vel pedem nociuum aut aliud membrum eruere, reſecare & amputare? Non quidem carnaliter, ſed cum ſint oculi repleti concupiſcentia, qua ratione primum Eua & Dauid lapſi ſunt, & vt Salomon ait oculus hominis ſit inſatiabilis, debemus cogitare, in carne noſtra nihil boni habitare, interim nemo odio habet carnem ſuam, ſed eius curam habet, enutrit ac fouet ipſam Epheſ. 5. deinde cum præceptum referat non occidas, nemo debet ſibi vim inferre & tamen talis amputatio debet fieri. Ideo & per ſpiritum & per verbum & per preces dëbet illa reſecatio fieri, de Spiritu ait Paulus Rom. 8. Niſi ſpiritu facta carnis mortificaueritis, non viuetis : de verbo, hoc eſt, gladio*

dio

dio ſpiritus referi Paulus Epheſ. 6. quale eſt illud Prouerbior. 4 Laß dein augen ſtrack für ſich ſeyn/vnd dein augen leyter recht für dir her ſehen.

Eſaiæ 33. Claude oculos tuos ne videant malum. Oratione id fit, vt quando Dauid orat. Pſal. 119. Auerte oculos meos ne videant vanitatem, item ab omni via mala auerte pedes meos: item, Lucerna oculis meis ſit verbum tuum.

Et hæc ſint breuiter dicta de præcipua parte hodierni Euangelij, nunc tendimus ad ſecundum locum vt oſtendamus quomodo perpetua defenſio & præſidium & protectio angelorum in Eccleſia maneat & adhuc circa nos ſit & permanſura ſit quamdiu Eccleſia ſit in his terris, duretq; ſemper.

SEQVITVR SECVNDVS LOCVS.

LAudant Deum, Cyrillus contra Iulianum lib. 4. Benedicite Dominum omnes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

omnes angeli eius, ſicut ſcriptum eſt, quia nobiſcum glorificant ſummum Deum, & hi docent honores, & adorationem non ſibi ſed potius ſoli ſummo Deo debere offerri, Et Hilarius ait lib. 2. de Trinitate Archangeli & dominatus, principatus & poteſtates ſine ſomno, ſine occupatione, ſine crimine æternis & indefeſſis in cœlis vocibus Chriſtum laudant. Epiphanius lib. 2. tomo ſecundo, Angeli primum munus culturæ Dei habent in aſsiduis hymnis. Ephrem ait Angelos Deo aſtare eumq́; cum tremore glorificare. Alcimus in libro de diluuio.

Eſt ille in cœlo numero præſtantior omni
Angelicus ſine fine chorus, qui laude perenni
Conclamat celebratq́; Deum famulantia ſuetus
Ferre miniſteria & iuſsis parere ſupremi.

2. Miniſtrant Domino, Hinc Chryſoſto. ait homilia 3. in Epiſtolam ad Epheſios, loquitur de adminiſtratione Euchariſtiæ,

contem-

contemplare obſecro, aſtat menſa Regia, adſunt menſæ huius miniſtri angeli, adeſt rex ipſe, &c.

Ideo mandata Dei exequuntur & eum celebrant. Hinc legimus in Chronico ordinis Ciſtercienſis, de S. Bernhardo, quod cum hymnus, Te Deum laudamus, &c. cantaretur in Eccleſia, viderit ſanctos angelos multa alacritate fulgentes & in Eccleſia mira alacritate deuotos, & vtrumq; chorum percurrentes modo hunc modo illum excitando: & cantantibus videbantur aſtare quaſi congratulantes & ſimul exultantes, &c. Vnde intellexit hunc hymnum etiam angelis familiarem eſſe ſanctus pater.

Et quidam ſanctus Solitarius audiuit chorum angelorum cantantium in ſublimi, Gaudent nobiſcum in cœlis animæ ſanctorum, qui pro Chriſti amore ſanguinem ſuum fuderunt, ideo cum Chriſto regnant in æternum: in libro de proprietatibus Apum.

Item, in libro exemplorum Cæſarij

Mona-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Monachi. legitur quod Comes VVilhelmus Iuliacenſis etſi ad pœnitentiam ſuauiſſimis angelorum concionibus in Eccleſia auditis, vt ipſe Eugberto tunc præpoſito & poſtea Archiepiſcopo Colonienſi retulit, quibus Deum celebrarent, excitaretur, tamen in peccatis perſtitit, &c.

Nunc videamus quæ officia erga homines exerceant.

1. Offerunt noſtras preces Deo: Hinc Origenes homilia 9. ſuper Leuit. Vident angeli & ſcrutantur cuiuſq; noſtrum mentem, ſi habeat aliquid quod Deo mereatur offerri. Hilarius in Matth. cap. 18. Saluatorum per Chriſtum orationes Angeli quotidie Deo offerunt. Bernhardus ſermone de angelis, credimus angelos ſanctos aſtare orationibus, offerre Deo vota, & preces hominum. Idem ſermone in feſto S. Michaelis. Noſtros ſudores non ſuos, noſtras non ſuas offerunt lachrymas Deo, nobis quoque eius munera referunt & non ſua, &c.

2. Excitant homines ad orationem & laudem

laudem Deo recte tribuendam. Aeneas Syluius de hiſtoria Bohemica cap. 13. Ferunt Cyrillum, quum Romæ ageret, Romano Pontifici ſupplicaſſe, vt Sclauorum lingua eius gentis hominibus quando baptizaret & rem diuinam faceret vti poſſet: De qua re cum in ſacro Senatu diſputaretur eſſentq́; non pauci contradicentes, auditam fuiſſe vocem tanquam de cœlo in hæc verba miſſam, Omnis ſpiritus laudet Dominum & omnis lingua confiteatur ei, indeq́; datum Cyrillo indultum.

3. Confirmant homines pios: ſic voce audita de cœlis, in hæc verba, fortis eſto Polycarpe, eſt ſanctus Epiſcopus confirmatus, Euſebio teſte lib. 4. cap. 14. & Nicephoro Calliſto lib. 3. cap. 35.

4. Caſtigant errantes, Natalius, Theodoti coriarij hæreſin ſuſcipiens propter lucrum (quia ipſe & ſui Natalio ſingulis menſibus ei 150. denarios promittebant) fit iſtius ſectæ epiſcopus, & ſæpe à Domino admonitus per viſionem, tamen perſtitit donec ita ab angelis flagellaretur & caſtigare-

tur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

tur per totam noctem, vt ſic ſe conuertens rediret ad Eccleſiam Romanam, & ibi à Zepherino Epiſcopo, coram quo pœnitentiam egit, abſolutionem peteret, teſte Euſebio libro 5. cap. vltimo vel 27. ſuæ hiſtoriæ. Scribit Gregorius in homilia 37. de Caßio Narnienſi Epiſcopo pijßimo, quod quidam ex eius præsbyteris admonitus vt indicaret Epiſcopo, ipſius exitum, vt coronaretur præ foribus eſſe, ſed cum hoc præ infirmitate & præ dolore non auderet, ſecundò, grauiter reprehenſus & admonitus vt id quod acceperat in effectum produceret, ſed non pergit ceſſans in eo exequendo negotio, ideo propter duriciem corporis tertia nocte grauia ei in corpus inflicta ſunt vulnera, & ſic tandem ex verbere pergit ad Epiſcopum, & exhibitis plagis, quas acceperat, dicens hæc verbera pro te perpeſſus ſum, cum lachrymis exequitur mandatum.

5. *Inſtruunt pios. Bernhardus ſermone 12. in Pſal. Qui habitat, Spiritus propter nos mittis in miniſterium, cuſtodiæ noſtræ*

depu-

deputas, noſtros iubes fieri pædagogos, &c. Antonius vidit ſemel totum mundum laqueis diaboli repletum & dixit, ô quis iſtos euadere poterit? & mox audiuit vocem his verbis, Fides in Chriſtum eos penetrat, quam vera humilitas ſequitur.

6. Sanant vulneratos & conſolantur afflictos. Scribit Sozomenes lib. 5. cap. 19. Socrates libro 3. cap. 16. Theodoretus lib. 3. cap. 10 Ruffinus lib. 1. cap. 36. & Nicephorus lib 10. cap. 28. Hiſtoriarum ſuarũ, his verbis. Saluſtius præfectus Iuliani comprehendit ex turbis Chriſtianorum canentium Deo, Theodorum adoleſcentem, quem infinitis tormentis ad recantationem coegit, & varijs lacerari corpus eius tormentis curauit, & ita eſt excarnificatus vt ſæpè videretur quaſi exhauſtus, interim in tantis cruciatibus ſemper cecinit hoc pſalmi, Confundantur omnes, qui adorant ſculptilia, &c. nec potuit tormentis, ſupplicijs & varijs excogitatis carnificinis eiq; adhibitis adigi vt taceret & ab eius dicti pſalmodia quieſceret: Sic tandem liber dimittitur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

& poſtea interrogatus à Ruffino præsbytero & hiſtorico quomodo tantum perferre cruciatum potuerit, reſpondit admodum exiguum ſibi ex tormentis fuiſſe cruciatum, aſtitiſſe enim ſibi adoleſcentulum quendam elegantem abſtergentem ſudorem ex agone fluentem, & aquam frigidam vel refocillantē infudiſſe, animumq́ corroboraſſe, vt tempus torturæ ſibi iucundum fuerit magis & gratum quàm laborioſum, &c.

Euſebius ſcribit de Blandina pientiſſima fœmina & diacono nomine Sancto, lib. 5. cap. 1. quod per integrum diem omnibus excogitatis tormētis ita ſint lacerati, vt ſpecies humani corporis non apparuerit in eis, illi interim nihil aliud reſponderunt quam ſe Chriſtianos eſſe: & in illis excarnificandis & torquendis omnes tortores feſſi ſunt, ſed vt eſt Blandina refecta, & leuationem ſenſit, ſic quoque Sanctus ille diaconus vbi ad ſupplicia poſt paucos dies à carnificibus retraheretur membris adhuc ex priori cruciatu tumidis & turgentibus

tibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

tibus & inflammatione quadam efferueſcentibus, noua vt ſupplicia accumularent veteribus, habuit corpus citra illorum & omnium hominum opinionem exacte reſtitutum ab omnibus laceramentis purgatum & recreatum atq; in integrum reſtitutum, forma priori & vſu membrorum planè temperatum, ideo etiam vt ſecunda tortura & carnificina non illi pœna ſed medicina fuerit: Et dicitur de Blandina poſtea quod non ſenſerit cruciatus cùm à tauro, tum ab alijs illatos.

7. *Reficiunt, cibant & curant eſurientes: Euagrius lib. 4 cap. 25. & Nicephorus Calliſt. lib.17. cap.25. ſuarum hiſtoriarum Eccleſiaſticarum teſtantur, cum quidam Iudæus vitriarius mitteret filium ſeſe Chriſtianis adiungentem, in fornacem vitriacum accenſum in qua cum puer incolumis permaneret ab eleganti muliere & ſpecioſa eſt refectus, aqua frigida ei allata & cibo ſub triduo porrecto quando eſuriſſet.*

Recitat Philippus Melant. vt Manlius

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ſcribit, quomodo puer quiſpiam in vicinia Cygneæ vrbis, cum vellet adducere boues, ſit ſubitò magna niue obrutus & impeditus & tandem poſtea parentibus pueri eum inquirentibus tertio die ipſum in aprico ſyluæ loco, vbi nulla erat nix, ſedentem & parentibus aridentem, reperiunt, & quærunt cur non redierit domum, reſpondet ſe expectare donec adueniret veſper, neſciens biduum præterijſſe: iterum interrogatus an etiam aliquid comediſſet? reſpondit aduenißſe quendam virum qui porrexerit ei panem & caſeum, &c.

8. *Caſtrametantur circa electos & pios ne eis quicquam noceat vt in prædicto puero videre licet. Et recitat Fabricius in Chronico Miſnico hiſtorias de aliquot pueris, qui de feneſtra cadentes altiori nihil tamen detrimenti acceperunt, vt folio 200. 207. 214. de quibus ipſe canit.*

Hoc vidit vrbs quæ Nobili Pronunciæ nomen dedit

Vna in platea tres tribus vicibus cadentes, angelo

Cuſto-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Cuſtode vitam ducere.

Et quomodo puella triennalis per fatuam deducta in agrum, in media tempeſtate per noctem in agro ſeruata ſit atq; altero die per dimidium, cum diceret ſibi catulos canes adfuiſſe, recitat folio 226. Et quomodo adhuc duo pueri in grauiſsimo lapſu ſint ſeruati recitat folio 227. & 229. &c.

9. Sunt Comites & itinerarij vel itineris monſtratores. Socrates ſcribit in hiſtoria ſua libro 7. cap. 23. cum Ardaburius per naufragium eſſet captus à Ioanne tyranno (erat enim is ſummus Cæſaris Imperator) ideo Aſpar filius Ardaburij precibus Theodoſij 2. Cæſaris & Eccleſiæ orationibus adiutus, eſt ab angelo Domini, qui ei habitu & forma paſtoris apparuerat, per inuia loca & per ſtagnum deductus cum exercitu ſuo Rauennam vſq; vt liberaret patrem, & res ei optimè ſucceſsit, &c. quia pater liberatus eſt & tyrannus extinctus.

Recitat hiſtoriam Philippus Melanthon in commentarijs ſuper Danielem,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

quomodo ſub nomine viri ſenis ad ſe Philippum vocantis ſit inditio præmonitus Grynæus, vt fugeret ne propterea quod cum Ioanne Fabro certaſſet, vinculis traderetur, ab angelo, & ita cura angelorum effugerit.

10. Cuſtodiunt nos in vocatione noſtra, vt exemplis demonſtratum eſt, & Ambroſius de Hagnete ſcribit quod ad Symphronium ei minantem & inuitantem eam ad colendam Veſtam, reſponderit, ſi ſcires quis eſſet Deus noſter, iſta ex ore tuo non proferres, vnde ego ſecura contemno minas tuas, credens quod non ſacrificem idolis neq; polluar ſordibus alienis. Mecum enim habeo cuſtodem corporis mei angelum Domini. Hinc inquit Bernhardus ſermone 12. ſuper Pſal. 91. Qui habitas, Adſunt angeli vt protegant, adſunt vt proſint, &c.

11. In periculo poſitos eripiunt & defendunt. Diximus de Theodoro adoſcente extormentis liberato & quomodo filiolus Iudæi vitriarij propterea quod ſe puer

Chriſtia-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Chriſtianorum ſacris immiſcuiſſet, iniectus in furnum ignitum à patre, diminitus ſeruatus ſit & tandem poſt triduum à matre inuentus, quod ne capillus quidem capitis ſit illi læſus. M. Ioannes Spangenbergius cum filijs (vt ſcribit Manlius dixiſſe Philippum) fuit in balneis, & cum iam abſoluiſſet balneum, & egreſſus eſſet. Statim corruit hypocauſtum: ſic ei accidit vt Ioanni egredienti balneum quando eſt Cerinthus oppreſſus corruente domicilio balnei & hæreticum opprimente. Idem Philippus recitat, teſte Manlio, quomodo fratres Duces Saxoniæ Electoris Fredericus & Ioannes nauigauerint ex Torga VVitebergam per Albim, & cum nauim egreſſi eſſent, nauis effracta ſit.

12. Seruiunt pijs, Auguſtinus Soliloquiorum cap. 17. Magna cura & vigilanti ſtudio adſunt nobis angeli omnibus horis & locis ſuccurrentes & prouidentes neceſſitatibus noſtris & ſolliciti diſcurrentes inter nos & te Domine, gemitus noſtros atq; ſuſpiria referentes ad te, vt impetrent

nobis facilem tuæ benignitatis propiciatio-
nem & referant ad nos deſideratam tuæ
gratiæ benignitatem. Ambulant nobiſcum
in omnibus vijs noſtris, intrant & exeunt
nobiſcum, adiuuant laborantes, protegunt
quieſcentes, hortantur pugnantes, coro-
nant vincentes, congaudent gaudentibus,
compatiuntur patientibus. Grandis eſt cu-
ra de nobis. Magnus eſt affectus eorum er-
ga nos, &c. Legimus in ordine Ciſtercienſi
de ſancto Bernhardo, quomodo viderit in
precibus nocturnis, ſingulis fratribus pſal-
lentibus aſtare angelum more notariorum
excipientes ipſorum voces, nec vel mini-
mam literam omittentes, quoſdam aureis,
quoſdam argenteis literis, quoſdam atra-
mento pinxiſſe, quoſdam nihil excepiſſe
pro cuiuſquam affectu, &c.

13. Pugnant pro Eccleſia & pijs contra
Diabolum. Caſsiodorus ſuper Cantica, An-
gelicæ virtutes ab incurſibus tentationum
ac Dæmonum Eccleſiam cuſtodiunt, &c.
Cum Antonio Diaboli peccata ſua inde à
vita ſua per ipſum commiſſa enarrarent

& et

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

& ei opponerent vt ita ipſum turbarent, audiuit rurſum angelos dicentes, non debetis illa narrare, quæ iam in Chriſti pietate & merito ſunt deleta. Recitat D. Selneccerus in Inſtitutionibus duas hiſtorias in Sileſia factas. Quidam Nobilis cum inuitaſſet conuiuas & hora conuiuij iam inſtante & apparatu facto fruſtratus ſpe excuſantibus ſe conuiuis cur non comparerent, prorūpit iratus in hæc verba: Veniant igitur omnes Dæmones, ſi nullus hominum mecum eſſe poteſt. His dictis domum egreditur in templum, vbi paſtor Eccleſiæ concionem habebat, & vt iracundiam concoquat audit aliquandiu docentem. Dum vero in templo moratur, veniunt equites nigri & magni in aream domus, & iubent ſeruo Domini Nobilis, vt Iunckerum ſuum aduocet eiq́; ſignificet adeſſe hoſpites. Seruus conſternatus hæc indicat ſuo Nobili, qui neſcius conſilij paſtorem conſulit. Paſtor abrumpens ſermonem hoc conſilij dat, vt tota familia diſcedat & exeat domo, quod cum fieret & famuli & ancillæ pro-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

perarent, fortè obliti infantem & in cunis iacentem & dormientem ſecum non auferunt.

Dæmones incipiunt commeſſari & vociferari proſpicereq́ per feneſtras formis vrſorum, luporum, felium, leonum, hominum, & monſtrare pocula vino repleta, aſſaturas & piſces. Hæc vicini, paſtor & ipſe nobilis & alij viderunt: Ah inquit pater vbi infans meus? Vix hæc cum dixiſſet, vnus ex dæmonibus geſtat infantem in vlnis ad feneſtram quaſi monſtraturus parentibus. Nobilis prorſus conſternatus & ſollicitus de incolumitate infantis habet fidum ſeruum, ad quem inquit quid agam? mox ſeruus ait, Ego commendabo viam meam Domino, & ingrediar vt auferam Dei beneficio infantem, Bene inquit Nobilis, Chriſtus ſit tecum & iuuet te animumq́ tibi confirmet. Seruus accepta benedictione à paſtore & à reliquis & illorum precibus munitus ingreditur aperiens ianuam, vbi videt horribili ſpecie ſedentes, ſtantes, ambulantes & repentes diabolos

&

& vno impetu accurrentes ad ſe & dicentes vociferanteſq́; hui hui tu quid hic tibi? Ille ſudans & tamen diuinitus confirmatus alloquitur dæmonem qui geſtabat infantem, Tu, inquit, mihi infantem trade, Nequaquam reſpondit iſte, meus eſt iam infans, dic Domino tuo vt veniat & accipiat infantem, cui ſeruus, Ego fungor officio meæ vocationis, in quam me Deus collocauit, & ſcio quicquid in hoc officio facio Deo gratum eſſe. Quare ratione officij & auxilio & nomine virtuteq́; D. N. I. Chriſti aufero abs te infantem atque patri reſtituo. Atq; ita ipſe apprehendit infantem & brachijs ſuis amplexus eſt: Iſti vero nihil aliud reſponderunt, niſi vociferantes hui nebulo, hui nebulo relinque infantem, relinque alioqui te diſcerpemus. Ille nihil curans minas diaboli abijt incolumis & incolumem infantem patri reſtituit. Dæmones tandem elapſis aliquot diebus euanuerunt ex arce vt in ædes tota familia nobilis iſtius potuerit regredi.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Altera hiſtoria eſt de alio nobili, qui pro more, diabolos ſolebat vocare, & aliquando equitans noctu neminem niſi puerum ſecum habuerat: tandem diabolorum magna caterua in eum irrupit quaſi ipſum abductura. Puer Dominum ſeruatum cupiens brachijs complectitur: Diaboli clamitant puer aufer manus, Sed hac ratione nobilis ſeruatus eſt: Vnde poteſt colligi quod puer ſecum angelos habuerit.

Idem recitat tertiam hiſtoriam quomodo quidam Nobilis Haſsiæ de Pamelbergk, miſſus ſit à principe ad conſcribendos milites & cum noctu ei per ſyluam denſam equitandum eſſet, diaboli à tergo eius venantes auditi fuerunt & ſubinde proprius acceſſerunt, tandem duo ante eum pheretrum geſtarunt & iter impedierunt. Ipſe in tanto periculo & terrore animi Deum inuocat alta voce, quod vt faceret, videt ipſe gladios igneos, quibus duo viri abigunt ſpectra & dæmones. Ille autem non diu ſuperuixit.

14. Pro-

14. Proſpiciunt in futurum ſua prouidentia Eccleſiæ, ne ei aliquid mali accidat. Ioſephus Iudaicarum Antiquitatum libro 11. cap. 8. vel vltimo ſic ſcribit, Alexander iratus Iudææ deneganti auxilium contra Tyrum & Perſas, venit tandem in Iudæam vt eam diſſiparet, vbi Iaddus ſummus ſacerdos in ſuo ornatu proceſsit cum tota ſacerdotum corona obuiam Monarchæ. Mox viſo ſacerdote ſummo in ſuo habitu, deſcendit Alexander de equo & præbuit honorem ſacerdoti, & eum reuerenter ſalutauit, excepitq́; clementer & pacem obtulit. Huius rei nouitate cum percellerentur duces eius, dixit Alexander ſe in Macedonia talem in ſomno ſpeciem vidiſſe, per quam vocatus erat & electus in Aſiam & iuſſus vt in Perſiam bellum moueret & dixerat illud ſpectrum promiſiſſe ſemper auxilium & defenſionem.

Philippus Melanthon ſcribit in Chronicis ſuis, quomodo Tyrannus Attila, cum rectà ſuperatis Aquileia, Mediolano & Ticino, Romam tenderet, ei obuiam miſſus ſit à

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

ſit à Romanis Leo, Papa cum aliquot Senatoribus legatis, quorum ſupplicibus precibus præter omnium opinionem flectitur & regreditur in Pannoniam cum exercitu. Interrogatus cauſam dixit ſe vidiſſe ſenem aſtantem Leoni Epiſcopo, ſpecie ſupra humanam terribili, minitantem ei mortem niſi ſupplicibus parceret: ideo reuerenter dimittit ſacerdotem, &c. Hoc vberius explicat Paulus Diaconus dicens, ſe (Attilam) virum ſacerdotali habitu iuxta Leonem aſtantem vidiſſe forma auguſta & canicie venerabilem, illumq́ue euaginato gladio ſibi horribiliter mortem minitantem, niſi cuncta, quæ ille expetebat, concederet. Libro 5. de rebus Romanis, &c. Sic Eccleſiam & Politiam per angelos defendit Deus.

15. Politias, Magiſtratum, aulas & Heroicas perſonas mirabiliter tuetur, & exercitum eorum cuſtodit & ad victoriam ducit.

Nicephorus Calliſt libro 13. cap. 6. & Sozomenes libro 8. cap. 4. Eccleſiaſt. hiſtoriæ ſcri-

riæ ſcribunt quomodo Caianus vel Gainas, oppugnaturus clam noctu milite barbaro Conſtantinopolitanam arcem, vt caperet Imperatorem Arcadium, & inuaderet Palatium, ſit tetris & horrendis militibus, abiectus, id eſt, cæleſtis quædam vis ingentibus corporibus, inſidiatoribus illis apparens ita eos exercuit vt terga verterent.

Anaſtaſius Imperator vt Zonaras & Cedrenus in ſuis hiſtorijs ſcribunt, cum Iuſtinum & Iuſtinianum inter alios comprehendiſſet & eos occidere voluiſſet, vidit in ſomno virum terribilem dicentem ei, Tu Iuſtino & Iuſtiniano nihil mali facias. Vterq; enim Deo ſeruiet ſuo tempore.

Socrates ſcribit libro 7. cap. 18. quomodo angeli quibuſdam apparuerint dicentes renunciate Conſtantinopolitanis, vt bono ſint animo & precibus ſe dent, & ſummam in Deum ſpem ponant, Romanos, id eſt, Ardaburium & eius exerci-

tum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

tum fore victores,&c. Id quoq; factum eſt.

16. Pœnitentia piorum delectantur. Sic legitur in vitis patrum, quomodo Paulus diſcipulus Antonij viderit aliquando in templum ingredientem peccatorem, quem à longo ſecutus eſt Angelus Domini, lugubri & triſti habitu & aſpectu: interim ipſi diaboli ab vtraque parte illi adhærentes & capiſtro in naribus eius emiſſo trahentes ipſum nigrum & obſcurum ei proximi erant: Ibi Paulus lachrymans & manu pectus tundens ſedit ante Eccleſiam plorans, poſtea poſt eius longum mœrorem videt eundem egredientem ex Eccleſia vultu ſereno,corpore candidum, & dæmones ipſum à longo ſequentes tetro vultu, & miſerabili aſpectu, interim pulchrum angelum circa ipſum ambulantem lætum, & geſtientem: Ibi mox Paulus exiliens gaudio, clarè laudauit Dominum dicens, O ineffabilis Dei miſericordia & bonitas, O diuinæ miſerationis ipſius innumerabilis numerus, & bonitas? Venite & videte

opera

opera Domini quam ſtupore digna & mirabilia ſint, venite & videte eum qui vult omnes homines ſaluare & cupit eos ad agnitionem veritatis peruenire Venite adoremus coram Domino, procedamus ante eum & dicamus quod volens & potens ſit peccata dimittere. Tandem interrogatus ille vir, vt diceret cauſam tam ſubitæ mutationis circa ipſum: Ibi homo ille conuictus per Abbatem Paulum refert quomodo homo peccator fuerit viuens longo tempore in fornicatione, ſed ingreſſus in Eccleſiam audierit vocem Eſaiæ, lauamini, mundi eſtote, auferte malum cogitationum de animabus veſtris coram oculis meis. Et ſi fuerint peccata veſtra vt coccinū, tamen vt nix dealbabuntur, &c. Ego homo peccator & fornicator iſtis dictis conpunctus ſum nimis & ingemiſcens intra conſcientiam meam dixi ad Dominum. Tu Deus qui veniſti in hunc mundum peccatores ſaluos facere, & qui hæc promiſiſti per prophetam comple nunc iſta opere & effectu in me peccatore indigno, da

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

mihi gratiam vt agam pœnitentiam ego decreui renunciare peccato, &c. Vt ſeruiam tibi Deo viuenti: Ergo me ex gratia ſuſcipe, &c. Hoc propoſito exiuit ille miſer ex templo.

17. Sanctorum animas deferunt ad paradyſum. Cyprianus ſcribit in concione de mortalitate, quod Angelus aſtans ſeni morituro & nimium mortem expaueſcenti, ipſum reprehenderit, ſed interea conſolatus ſit: & in Eccleſiaſtica hiſtoria Sazomenis libro 1. cap. 14. & Nicephori Calliſti lib. 8. cap. 41. legitur quod Antonius viderit Ammonis Eremitæ & ſolitarÿ iam iam mortui, animam in cœlos deductam ab angelis, &c. Et rex Daniæ Chriſtianus tertius in morbo, vidit ad ſe virum quendam ingredientem qui eum iuſsit bono animo eſſe, ipſum breui ingreſſurũ eſſe cum nouo anno nouam vitam. Cum Medicus Regis D. Cornelius diceret conÿce ſomnium fuiſſe, reſpondit Rex, nequaquam, nam certiſsimum eſt quod mihi aſtiterit, & euentus verum eſſe oſtendit quia in ingreſſu

Rex Daniæ Christianus III

noui

noui anni feliciter hinc migrauit vt D. Bordingius indicat.

Vt igitur ex hiſtorijs Eccleſiæ recitauimus quæ ſeruitia & officia bonis exerceant, ſic quoq; videamus quomodo malos puniant. Nam cum Benedictus Abbas oraret Aloricum Gothorum Regem vt Romæ parceret, reſpondit ſe inuitũ illam rem aggredi: Continuè enim quendam ſibi imminentem moleſtum eſſe & Romam vaſtare iubere: Nam effluebant delitijs, libidine & alijs peccatis, &c. ſicut Nicephorus Calliſtus ſcribit lib. 13. cap. 35.

Et multa talia quæ diuinitus ſub Theodoſio 2. acciderunt, referre poſſemus, & vt omnes hiſtoriæ referunt, de ſeniore Theodoſio Imperatore, quomodo deſertus à ſuis, tamen adiutus inuſitato vento repreſſerit Eugenium tyrannum & ſuos, &c. Quæ ſunt certa indicia quomodo pios defendant & impios reprimant. Sic legimus in vitis Patrum de Iſidoro Abbate, quod dixerit ad Eremitam Moyſem con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

querentem de varijs diaboli tentationibus, Reſpice ad occidentem & mox vidit magnum aceruum Dæmonum, ad prælium paratos, & iterum dixit, Reſpice ad Orientem, Et vidit innumerabilem multitudinem angelorum, Et mox ait Abbas Iſidorus, Ecce quos in occidente vidiſti ipſi ſunt qui impugnant ſanctos Dei: Verum quos ad Orientem conſpexiſti ipſi ſunt quos in adiutorium ſanctis miſit, ideo cognoſce iuxta dictum Eliſæi plures nobiſcum eſſe, quam illorum ſint, qui contra nos pugnant, ideo maior eſt teſte Ioanne qui in nobis eſt, quam qui eſt in mundo.

Hactenus oſtendimus ex hiſtorijs Eccleſiæ quomodo iuxta ſuum verbum, vt in veteri & nouo teſtamento, ſicut ſacræ literæ indicant ſemper defenderit Eccleſiam & ſuos, & quod ad finem mundi perſtet illud officium angelorum, vſque ad finem mundi, Et niſi angeli

Domi-

Domini nos cuſtodirent iam dudum vel Turca vel Moſcoita vel Papalis aliquis Tyrannus, aut hæreticorum multi animo & corpore deuoraſſent nos. Ideo agamus Deo pro tantis beneficijs gratias per Chriſtum Dominum noſtrum Amen.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 29 [6:1,-182 8°]